

ВІДГУК ОФІЦІЙНОГО ОПОНЕНТА
на дисертацію Кіншак Алли Вікторівни «Механізми реалізації
державної регіональної політики в Україні», поданої на здобуття
наукового ступеня кандидата наук з державного управління за
спеціальністю 25.00.02 – механізми державного управління

Актуальність обраної теми досліджень.

Щодо актуальності теми дисертаційної роботи, то необхідно зазначити, що не системність державної регіональної політики стала однією з важливих причин стримування комплексного соціально-економічного розвитку та стабільності в державі, ускладнення умов для зміцнення позицій України у міжнародному економічному співробітництві, повільного здійснення ринкових перетворень на місцях, виникнення та загострення багатьох соціальних, економічних, екологічних та інших проблем.

Тривале не вирішення системних проблем розвитку регіонів, відсутність взаємовигідних зв'язків держави та регіонів, застарілість застосовуваних методів державного регулювання розвитку регіонів, порушення економічних зв'язків між регіонами підготували підґрунтя для пошуку новітніх інноваційних методів управління регіонами з метою надання їм стимулів до активного саморозвитку, раціонального використання наявного потенціалу, подолання надмірного патерналізму держави.

У зв'язку з цим, дисертаційне дослідження, в якому зроблено спробу обґрунтування теоретичних, методологічних засад та розроблення практичних пропозицій щодо удосконалення механізмів реалізації державної регіональної політики в Україні, – є актуальним.

Ступінь обґрунтованості наукових положень, висновків і рекомендацій.

Позитивним є те, що у своєму науковому пошуку автор спирається на зарубіжний досвід формування та реалізації механізмів державної політики регіонального розвитку, зокрема, було визначено, що найбільш цінним досвідом в площині його імплементації до національного законодавства України став механізм бюджетування, яким зменшуються соціально-економічні нерівності в регіоні та підтримується державна єдність.

З'ясовано, що головними принципами сучасної регіональної політики ЄС є субсидіарність, децентралізація, партнерство, програмування, концентрація, зближення та конвергенція. Підкреслено, що з їх дотриманням передбачається реалізація пріоритетних напрямів, серед яких: сприяння перебудові структури та розвитку найбільш депресивних регіонів (відповідно європейської термінології – «проблемних територій»); виділення депресивним регіонам фінансової допомоги; здолання

Вхідн. № 145
-11- 03. 2016 р.

тривалого безробіття та підтримка програм зайнятості; адаптація робітників, підприємців та виробничої сфери до змін, що загрожують безробіттям в майбутньому; фінансування діяльності сільськогосподарських територій та здійснення їх структурної перебудови; допомога регіонам, де наявна низька щільність населення (с. 58).

Ґрунтовним слід вважати розуміння поняття «механізми реалізації державної регіональної політики», що являють собою сукупність підходів, методів, засобів, прийомів, інструментів, принципів, за допомогою яких держава систематично й послідовно впливає на регіони з метою створення оптимальних соціальних, кадрових, правових, організаційних, матеріально-фінансових та інших умов для їх функціонування, збалансованого і стабільного розвитку на основі стійкого відтворення, раціонального використання та розподілу ресурсів регіону (с. 15).

Цікавою є пропозиція дисертанта удосконалити механізм інституалізації державної регіональної політики шляхом: закріплення Агентства регіонального розвитку як інституту регіонального розвитку, що формує підґрунтя узгодження інтересів органів влади, територіальної громади та бізнесу у структурі загального інструментарію реалізації державної регіональної політики (Закон України «Про засади державної регіональної політики») та визначення його статусу у спеціальному законі (с. 84).

Заслуговує на увагу удосконалений підхід до реалізації стратегічного управління регіональним розвитком шляхом: планування напрямів відтворення регіональних господарських комплексів з врахуванням специфіки територій (галузевої, екологічної, соціальної); обов'язкове укладання угод регіонального розвитку як механізму забезпечення та гарантування реалізації стратегічних завдань між органами державної влади, місцевого самоврядування та бізнесу; формування публічного контролю у сфері міжрегіональної співпраці, кооперації та інтеграції (с. 142).

Автором удосконалено організаційно-правовий механізм реалізації державної регіональної політики в Україні у контексті децентралізації публічного управління та реформування бюджетних відносин відповідно до завдань Стратегії сталого розвитку «Україна – 2020», а саме: збільшення повноважень органів місцевої влади в сфері оподаткування щодо формування ренти підприємця; зміцнення фінансово-економічної основи розвитку регіонів шляхом закріплення за органами місцевої влади права виходу на національний та міжнародний фінансові ринки з метою залучення інвестиційних ресурсів; формування дієвого громадського контролю рішень органів місцевої влади, суб'єктів господарювання на засадах корпоративного управління (с. 68).

Обґрунтованість висунутих пошукувачем наукових положень підкріплюється глибоким аналізом та узагальненням теоретичного та практичного досвіду, залученими і опрацьованими офіційними

статистичними матеріалами і літературними джерелами з фахових питань та використанням отриманих результатів в практичній діяльності органів державного управління.

Основні наукові положення, висновки і практичні рекомендації, викладені в дисертації, є достатньою мірою обґрунтованими, логічними і послідовними.

Достовірність результатів і новизна досліджень, повнота їх викладу в опублікованих працях.

Достовірність висновків і рекомендацій, сформульованих в дисертації, забезпечена знанням і творчим використанням наукової методології та застосуванням сучасних методів проведення досліджень. Дисертаційне дослідження виконане відповідно до наукової теми Академії муніципального управління “Удосконалення механізмів державного управління та місцевого самоврядування” (номер державної реєстрації 0108U008164). Внесок автора полягає в обґрунтуванні теоретико-методичних рекомендацій щодо удосконалення механізмів реалізації державної регіональної політики в Україні з урахуванням євроінтеграційного вектору розвитку.

Наукова новизна одержаних результатів включає наступне:

удосконалено: організаційно-правовий механізм реалізації державної регіональної політики в Україні у контексті децентралізації публічного управління та реформування бюджетних відносин відповідно до завдань Стратегії сталого розвитку «Україна – 2020», а саме: збільшення повноважень органів місцевої влади в сфері оподаткування щодо формування ренти підприємця; зміцнення фінансово-економічної основи розвитку регіонів шляхом закріплення за органами місцевої влади права виходу на національний та міжнародний фінансові ринки з метою залучення інвестиційних ресурсів; формування дієвого громадського контролю рішень органів місцевої влади, суб’єктів господарювання на засадах корпоративного управління; механізм інституалізації державної регіональної політики шляхом: закріплення Агентства регіонального розвитку як інституту регіонального розвитку, що формує підґрунтя узгодження інтересів органів влади, територіальної громади та бізнесу у структурі загального інструментарію реалізації державної регіональної політики (Закон України «Про засади державної регіональної політики») та визначення його статусу у спеціальному законі; підхід до реалізації стратегічного управління регіональним розвитком шляхом: планування напрямів відтворення регіональних господарських комплексів з врахуванням специфіки територій (галузевої, екологічної, соціальної); обов’язкове укладання угод регіонального розвитку як механізму забезпечення та гарантування реалізації стратегічних завдань між органами державної влади, місцевого самоврядування та бізнесу; формування

публічного контролю у сфері міжрегіональної співпраці, кооперації та інтеграції;

дістали подальшого розвитку: сутність поняття «механізми реалізації державної регіональної політики», що являють собою сукупність підходів, методів, засобів, прийомів, інструментів, принципів, за допомогою яких держава систематично й послідовно впливає на регіони з метою створення оптимальних соціальних, кадрових, правових, організаційних, матеріально-фінансових та інших умов для їх функціонування, збалансованого і стабільного розвитку на основі стійкого відтворення, раціонального використання та розподілу ресурсів регіону; підходи до формування та реалізації механізмів реалізації державної регіональної політики на засадах міжрегіональної справедливості, що передбачає збалансованість зусиль та ресурсів з отриманими результатами та можливостями регіонів, а саме: державна підтримка рівності умов розвитку територій в економічному, екологічному та соціальному розрізі; створення паритетних умов для розвитку інфраструктури територій за рахунок внутрішнього регіонального фінансового потенціалу.

Значення роботи для науки і практики та шляхи використання результатів дослідження.

Розроблені наукові положення та пропозиції щодо напрямів удосконалення механізмів реалізації державної регіональної політики в Україні з урахуванням євроінтеграційного вектору розвитку можуть бути використані у навчальному процесі при підготовці висококваліфікованих фахівців у сфері економіки та управління.

Практичні розробки щодо фінансування регіонального розвитку в Україні, ролі банківського сектору в регіональному розвитку, залучення зовнішніх та внутрішніх інвестицій використані Міністерством регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства України при підготовці проектів відповідних законів (довідка №505-8/06-13 від 17 червня 2015 року).

Пропозиції щодо вдосконалення інструментарію реалізації державної регіональної політики на сучасному етапі державотворення, які стосуються програм регіонального розвитку, регіональних стратегій розвитку, угод регіонального розвитку використані у роботі Київської обласної ради (довідка № 03.02-1/14 від 23 квітня 2015 року).

Теоретичні розробки дисертаційної роботи використані у навчальному процесі Академії муніципального управління при розробленні програм навчальних курсів з розміщення продуктивних сил та регіоналістики, державного регулювання економіки, регіональної економіки (довідка № 23-09 від 24 вересня 2015 року).

Оцінка оформлення дисертації та змісту автореферату.

Дисертація та автореферат оформлені згідно з вимогами МОН України. Зміст дисертаційної роботи логічний, виклад матеріалу послідовний і достатньою мірою розкритий. Основні положення дисертаційної роботи викладено в 9 наукових працях, загальний обсяг публікацій становить 3,7 друк. арк.

Зміст автореферату повністю ідентичний основним положенням дисертації.

Недоліки і побажання:

1. В дисертаційній роботі автор доволі часто застосовує категорію «депресивні регіони», проте не дає чіткого визначення цьому поняттю.

2. В дисертації автор розглядає зарубіжні підходи до формування та реалізації механізмів державної політики регіонального розвитку (с. 41), але не зрозуміло які переваги зарубіжного законодавства стосовно державної регіональної політики треба перейняти та впровадити в Україні.

3. Зауваження полягає в тому, що в авторефераті треба було б більш детально розкрити питання інфраструктурного забезпечення механізмів державного регулювання регіонального розвитку.

4. У третьому розділі автором було визначено систему заходів впливу та державних механізмів щодо фінансового зміцнення регіонів, але не зовсім зрозуміло на які пріоритетні напрями потрібно сконцентрувати кошти уряду.

5. На стор. 9 автореферату автор пропонує створити комплексний моніторинг соціального та економічного розвитку окремо взятих територій на підставі інформатизованої й уніфікованої основи показників статистики, проте не вказує, які фінансові ресурси потрібні для реалізації зазначених заходів.

Загальний висновок.

1. Дисертаційна робота Кінцак Алли Вікторівни «Механізми реалізації державної регіональної політики в Україні» є завершеним науковим дослідженням, виконаним на актуальну тему. Вона містить теоретичне обґрунтування та розроблення пропозицій щодо удосконалення механізмів реалізації державної регіональної політики в Україні. Рівень проведених досліджень та їх практична спрямованість свідчать про наукову зрілість здобувача.

2. Актуальність і новизна, важливість одержаних здобувачем наукових результатів, їх обґрунтованість та достовірність, а також практична цінність сформульованих положень та отриманих результатів в сукупності становлять необхідні підстави для висновку про те, що дисертаційна робота «Механізми реалізації державної регіональної політики в Україні» відповідає вимогам МОН України, пунктів 9, 11, 12 Порядку присудження наукових ступенів і присвоєння вченого звання старшого наукового

співробітника, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 24 липня 2013 року №567, а її автор – Кіншак Алла Вікторівна - заслугове присудження наукового ступеня кандидата наук з державного управління за спеціальністю 25.00.02 – механізми державного управління.

Начальник наукового відділу
з проблем управління у сфері цивільного захисту
Навчально-науково-виробничого центру
Національного університету
цивільного захисту України,
д.держ.упр., доцент

В. Г. Ковальчук

ВІДГУК

офіційного опонента на дисертаційну роботу

Кінщак Алли Вікторівни «Механізми реалізації державної регіональної політики в Україні», подану на здобуття наукового ступеня кандидата наук з державного управління за спеціальністю 25.00.02 – механізми державного управління

1. Актуальність теми дослідження

В умовах глобалізаційних та інтеграційних процесів, внаслідок дії різноманітних історичних, природно-географічних, економічних факторів, а також неоднакових темпів проведення реформ, змін у системі господарювання та структурі власності в регіонах України значно збільшилася територіальна диференціація рівня економічного розвитку та можливостей соціального забезпечення громадян, що призводить до суттєвих негативних наслідків.

Значною мірою розвиток такого процесу пов'язаний також із відсутністю до цього часу ефективних механізмів реалізації державної регіональної політики в Україні, ефективного стимулювання діяльності місцевих органів виконавчої влади, органів місцевого самоврядування та населення щодо прискорення розвитку регіонів на основі повнішого використання їх природного, економічного, трудового, наукового та іншого потенціалу.

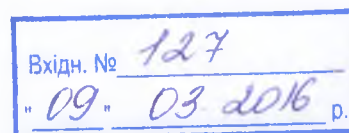
Відтак, вдосконалення механізмів реалізації державної регіональної політики в Україні та методології регулювання соціально-економічного розвитку регіону на сучасному етапі державотворення є необхідною й надзвичайно актуальною проблемою.

2. Ступінь обґрунтованості наукових положень, висновків, рекомендацій

Дисертація Кінщак А. В. присвячена обґрунтуванню теоретичних, методологічних засад та розробленню практичних пропозицій щодо удосконалення механізмів реалізації державної регіональної політики в Україні, що має істотне значення для наукової галузі державного управління.

Цікавим виявляється авторське трактування поняття «механізми реалізації державної регіональної політики», що являють собою сукупність підходів, методів, засобів, прийомів, інструментів, принципів, за допомогою яких держава систематично й послідовно впливає на регіони з метою створення оптимальних соціальних, кадрових, правових, організаційних, матеріально-фінансових та інших умов для їх функціонування, збалансованого і стабільного розвитку на основі стійкого відтворення, раціонального використання чи розподілу основних видів ресурсів регіону (с. 15).

Заслуговує на увагу удосконалений автором організаційно-правовий механізм реалізації державної регіональної політики в Україні у контексті децентралізації публічного управління та реформування бюджетних відносин відповідно до завдань Стратегії сталого розвитку «Україна – 2020» (с. 68). Також заслуговує на увагу удосконалений автором механізм інституалізації державної регіональної політики (с. 84).

Варто відмітити запропонований автором підхід до реалізації стратегічного управління регіональним розвитком шляхом: планування напрямів відтворення регіональних господарських комплексів з врахуванням специфіки територій (галузевої, екологічної, соціальної); обов'язкове укладання угод регіонального розвитку як механізму забезпечення та гарантування реалізації стратегічних завдань між органами державної влади, місцевого самоврядування та бізнесу; формування публічного контролю у сфері міжрегіональної співпраці, кооперації та інтеграції (с. 142).

Вартими уваги є запропоновані й обґрунтовані дисертантом методичні підходи до формування та реалізації механізмів реалізації державної регіональної політики на засадах міжрегіональної справедливості, що передбачає збалансованість зусиль та ресурсів з отриманими результатами та можливостями регіонів, а саме: державна підтримка рівності умов розвитку територій в економічному, екологічному та соціальному розрізі; створення паритетних умов для розвитку інфраструктури територій за рахунок внутрішнього регіонального фінансового потенціалу (с. 160).

Обґрунтованість наукових положень підтверджено фактичними офіційними матеріалами і літературними джерелами. Поставлена автором мета досягнута в повному обсязі.

3. Достовірність результатів, новизна досліджень та повнота викладу в опублікованих працях

Достовірність висновків і рекомендацій, сформульованих в дисертації та авторефераті, базується на науковій методології і застосуванні сучасних методів проведення досліджень. Зміст дисертаційної роботи відображає її основні положення відповідно до структурної побудови та логічної схеми викладення матеріалу. Дослідження охоплюють тривалий період часу і відповідають офіційним матеріалам статистики, державних органів управління та літературним джерелам. Дисертаційне дослідження виконане відповідно до наукової теми Академії муніципального управління “Удосконалення механізмів державного управління та місцевого самоврядування” (номер державної реєстрації 0108U008164). Особистий внесок автора полягає в обґрунтуванні теоретико-методичних рекомендацій щодо удосконалення механізмів реалізації державної регіональної політики в Україні з урахуванням євроінтеграційного вектору розвитку.

Наукова новизна одержаних результатів конкретизується в таких положеннях:

удосконалено: організаційно-правовий механізм реалізації державної регіональної політики в Україні у контексті децентралізації публічного управління та реформування бюджетних відносин відповідно до завдань Стратегії сталого розвитку «Україна – 2020»; механізм інституалізації державної регіональної політики шляхом: закріплення Агентства регіонального розвитку як інституту регіонального розвитку; підхід до реалізації стратегічного управління регіональним розвитком;

дістали подальшого розвитку: тлумачення поняття «механізми реалізації державної регіональної політики»; підходи до формування та реалізації механізмів реалізації державної регіональної політики на засадах міжрегіональної справедливості.

Основні положення дисертаційної роботи опубліковано в 9 наукових працях, загальним обсягом 3,7 обл.-вид. арк., у тому числі: в 5 статтях у наукових фахових виданнях з державного управління, 1 – у закордонному виданні за напрямом дослідження, 3 - тези доповідей на науково-практичних конференціях.

4. Теоретична та практична цінність дослідження для науки та практики

Дисертаційне дослідження являє собою конкретний внесок в науку державного управління, який полягає в поглибленні теоретико-методологічних обґрунтувань напрямів удосконалення механізмів реалізації державної регіональної політики в Україні.

Практична цінність одержаних результатів полягає у розробці рекомендацій органам державної влади щодо обґрунтування напрямів удосконалення механізмів реалізації державної регіональної політики в Україні.

5. Шляхи використання результатів дослідження

Практичні розробки щодо фінансування регіонального розвитку в Україні, ролі банківського сектору в регіональному розвитку, залучення зовнішніх та внутрішніх інвестицій використані Міністерством регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства України при підготовці проектів відповідних законів (довідка №505-8/06-13 від 17 червня 2015 року).

Пропозиції щодо вдосконалення інструментарію реалізації державної регіональної політики на сучасному етапі державотворення, які стосуються програм регіонального розвитку, регіональних стратегій розвитку, угод регіонального розвитку використанні у роботі Київської обласної ради (довідка № 03.02-1/14 від 23 квітня 2015 року).

Теоретичні розробки дисертаційної роботи використані у навчальному процесі Академії муніципального управління при розробленні програм навчальних курсів з розміщення продуктивних сил та регіоналістики, державного регулювання економіки, регіональної економіки (довідка № 23-09 від 24 вересня 2015 року).

6. Оцінка оформлення дисертації та змісту автореферату

Дисертація та автореферат оформлені згідно з вимогами МОН України. Дисертаційна робота структурно складається з вступу, трьох розділів, висновків, додатків та списку використаних джерел. Зміст автореферату повністю ідентичний основним положенням дисертації. Висновки аргументовані. В роботі надані змістовні пропозиції.

7. Недоліки і побажання

1. Автор в роботі зазначає, що найбільш цінним досвідом в площині його імплементації до національного законодавства України є механізм бюджетування, яким зменшуються соціально-економічні нерівності в регіоні та підтримується державна єдність, але не наводить вимоги, яким має відповідати вищезазначений процес.

2. В авторефераті варто було б запропонувати механізм підтримки та заходи направлені на стимулювання розвитку депресивних регіонів.

3. В авторефераті на с. 7 запропоновано створити Агентства регіонального розвитку, але не зрозуміло, які основні функції повинні вони виконувати.

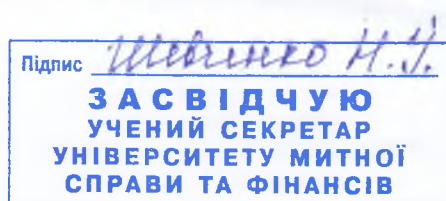
4. В дисертаційній роботі автор доволі часто застосовує таку категорію як «державна регіональна інноваційна політика», проте не наводить чіткого її визначення.

Загальний висновок

Дисертаційна робота Кіншак Алли Вікторівни «Механізми реалізації державної регіональної політики в Україні» є завершеним науковим дослідженням, виконаним самостійно автором на актуальну тему. Вона містить обґрунтовані теоретичні, науково-методичні засади та практичні пропозиції щодо удосконалення механізмів реалізації державної регіональної політики в Україні. Враховуючи актуальність, новизну, важливість одержаних автором наукових результатів, їх обґрунтованість і достовірність, а також значну практичну цінність сформульованих положень і висновків, дисертаційна робота Кіншак А. В. «Механізми реалізації державної регіональної політики в Україні» відповідає вимогам МОН України, пунктів 9, 11, 12 Порядку присудження наукових ступенів і присвоєння вченого звання старшого наукового співробітника, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 24 липня 2013 року №567, а її автор заслуговує присудження наукового ступеня кандидата наук з державного управління за спеціальністю 25.00.02 – механізми державного управління.

**Офіційний опонент,
декан фінансового факультету
Університету митної справи і фінансів,
кандидат наук з державного
управління, доцент**

Н. І. Шевченко

М.М. Брус